

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

2c "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA
SVOJ DOM (izveniš sobot,
nedelj in praznikov).
:: Citajte, kar Vas zanima ::

Telephone: CHelsea 3-1242

Reprinted as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

— Štev. 72

NEW YORK, FRIDAY, APRIL 11, 1941—PE TEK, 11. APRILA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

HRVATSKA RAZGLASILA NEODVISNOST

VLADKO MAČEK SE VRNIL V ZAGREB

Nemci dospeli v Zagreb

Dr. Maček in Pavelić na krmilu samostojne Hrvatske.. Hrvatski vojniki so bili poklicani domov

Samostojno hrvatsko državo sta oklicala dr. Ante Pavelić in Egon Kvaternik, ki sta bila zaradi vdeležbe pri moru kralja Aleksandra leta 1934 v odsotnosti obsojena na smrt, pa sta si še pravočasno poiskala zavetja v Italiji, ki ju Jugoslaviji ni hotela izročiti.

Dr. Vladko Maček, ministrski podpredsednik v Cvetkovićevi in Simovićevi vladi, je dr. Paveliću obljubil vso svojo pomoč.

Peta kolona v Jugoslaviji je tedaj dosegla svoj cilj: razbila je Jugoslavijo, čije svoboda je bila pridobljena s tolikimi žrtvami in s potoki krvi.

Najbolj čudno pa je, da se je "Svobodna hrvatska država" tudi pridružil dr. Maček, ki je bil velik sovražnik dr. Pavelića in je njegovo teroristično delovanje, ki je imelo za posledico mnogo umorov, ostro obsojal.

"Samostojna hrvatska država" je bila razglašena po zagrebški radijski postaji ob 6.30 zvečer. — Kmalu nato je pričela nemška motorizirana armada prihajati v Zagreb. Prebivalstvo jo je sprejelo z glasnimi klici in pozdravljanjem. Zagreb je bil odet z nemškimi in hrvatskimi zastavami.

Takoj nato je berlinska radijska postaja naznanila, da je nemška armada vkorakala v Zagreb.

Predno so prišli Nemci, je dr. Maček pozval prebivalce Zagreba, da razobesijo poleg hrvatskih tudi nemške zastave.

Dr. Maček je naznanil, da bo na čelu vlade dr. Pavelić in da bo v njej vdeležen tudi on sam ter da bo podpredsednik Egon Kvaternik.

Po drugem poročilu je Kvaternik ime Zlatko. To pa je ena in ista oseba in je Zlatko Kvaternik ali pa Egon Kramer, ki je bil skupno z dr. Pavelićem pred francoskim sodiščem v Marseillesu zaradi umora kralja Aleksandra obsojen na smrt.

Pred tremi dnevi je dr. Pavelić brzojavil Musso-liniju in mu obljubil svojo pomoč.

Dr. Maček je skupno s Simovićevno vlado pobegnil v nek kraj v južni Srbiji, toda zadnja poročila naznanjajo, da je sedaj v Zagrebu, da preživi, kot je rekel, — odločilne ure s svojim narodom.

Dr. Pavelić, ki je star 48 let, je sedaj poglavar "Ustašev", ali teroristov, ki so zakrivali mnogo političnih umorov, zlasti na Hrvatskem, pa tudi po drugih krajih.

Kmalu po svojem prihodu v Zagreb je dr. Pavelić izdal poziv na hrvatske vojnike v jugoslovanski armadi, da naj zapuste svoja mesta in pridejo v Zagreb.

ODLOČILNA BITKA

Vsak čas se more na Grškem pričeti velika bitka, ki bo mogoče odločila usodo Grške. Angleži so iz Afrike pripeljali mnogo tankov in ogenj bruha-jočih topov ter je angleška armada skupno z grško pripravljena, da se spopade z Nemci. Grki in Angleži so postavili novo močno obrambno črto, ki teče od starim Grkom svete gore Olympus, jugozapadno od Soluna pa do Kimare ob albanski meji.

Nemška armada se je o 1 Skoplja obrnila proti jugu in zavzela Bitolj, od koder je takoj pričela prodirati proti Albaniji, kamor bo prišla v bližini Ohridskega jezera.

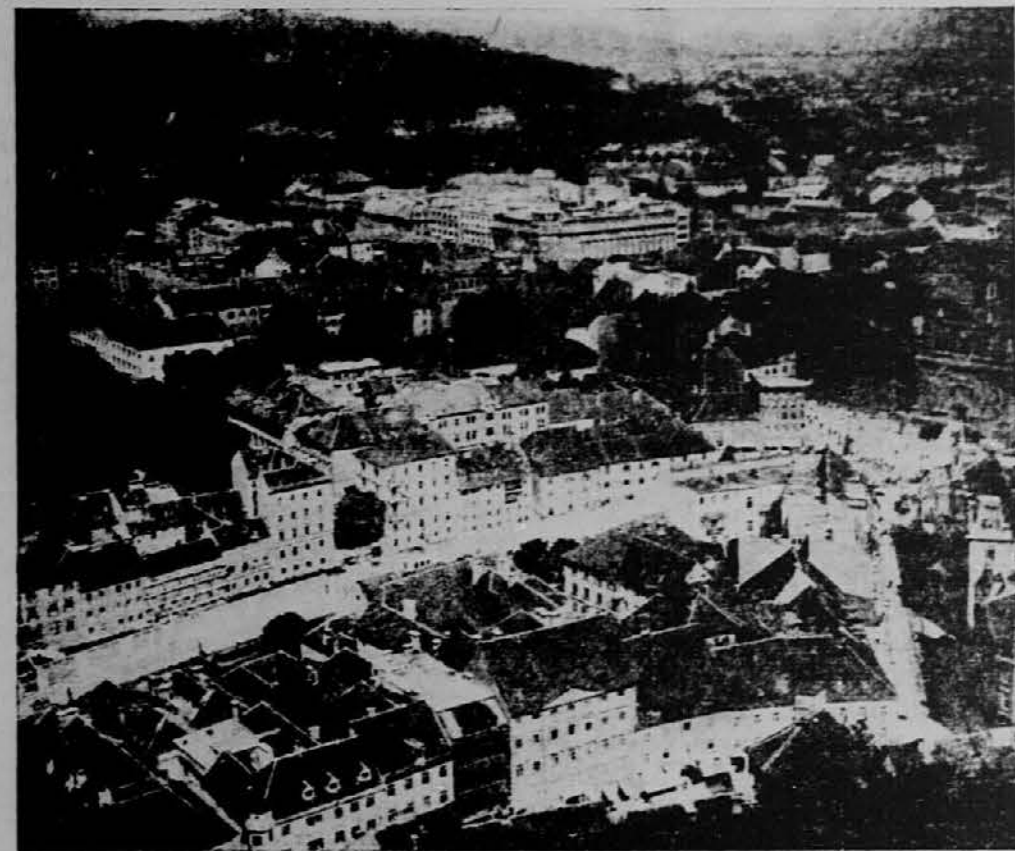
Kadar se združite laška in nemška armada — kar se je baje že tudi zgodilo — se bo pričela bitka — za Grško.

Motorizirane legije v Ljubljani

Poročila o dogodkih v naših krajih so zelo zmedena. Vendar pa moremo po njih sklepati, da je vsa Slovenija od Bleda skozi Ljubljano ter dalje v smeri proti Zagrebu zasedena. Včerajšnja poročila naznanjajo, da so Italjani zasedli Kranjsko goro in Kranj, po današnjih poročilih pa so Nemci na Bledu in prodirajo ob Savi preko Ljubljane proti Zagrebu. Na drugi strani pa Nemci tudi prodirajo iz Celovca skozi Maribor ob Dravi proti Zagrebu.

Gotova stvar je, da so Ljubljana, Zagreb in morda tudi Beograd v nemških rokah. Kako je na Notranjskem, poročila ničesar ne omenjajo. Prav gotovo pa s Kraša prihajajo Italjani ter prodirajo proti Ljubljani.

Vse večje radio postaje imajo močne aparate na kratke valove, in neprestano sede poleg njih poročevalci, ki skušajo vjeti iz daljave najnovejše novosti. Danes je bilo rečeno, da so Italjani že v Logatcu. Tega pa ne moremo potrditi, ker je bilo ime kraja spačeno in nerazložno.

MADŽAR. ARMADA ZASEDLA BANAT

Madžarska armada je vkorakala v Banat. Madžarska vlada opravičuje to zadevo s tem, da pravi, da Jugoslavija kot država ne obstoji več. Madžari so zasedli okoli 8000 kvadratnih milj jugoslovanske zemlje, ki je pred svetovno vojno pripadala Madžarski.

Admiral Horthy je naznanil, da je poslal v Banat armado zato, da ščiti tamošnje Madžare. Madžari so se tudi zavarovali in utrdili v zakopih, da se branijo proti jugoslovanskim komitašem.

Horthy je zagotovil, da želi njegova vlada ostati v "priateljskih odnosih" z Jugoslavijo in da bo madžarska armada v Banatu samo skušala preprečiti, da ne bo trpela škode lastnina tamošnjih Madžarov.

PHILIP MURRAY PRIPREDESENIKU

Predsednik CIO, Philip Murray je bil v sredo v Beli hiši, kjer je precej dolgo konferiral s predsednikom Rooseveltom. Časnikarjem ni hotel povedati, o čem sta razpravljala, nedvomno se je pa pogovor tikal položaja pri Fordu.

Odgovoriti jim tudi ni hotel na vprašanje, če so se Fordovi zastopniki sporazumeli z zastopniki avtnih delavcev, v Detroitu je pa rekel michigan-ski governor Van Wagoner: — Doslej se je vršilo vsega skupaj troje posredovanj. —

Majne na severu bodo kmalu obratovale

Dasi neradi, bodo premogovni baroni ugodili najvažnejšim zahtevam premogarjev. — Lastniki južnih rovin so trdovratni.

Zadnje je trajalo šest ur. Stavka se ni uravnala, in pogajanja se bodo nadaljevala.

V slučaju, da bi se pogajanja izjalovila, bo zadeva poverjena obrambnemu posredovalnemu uradu, ki ga je nedavno imenoval predsednik Roosevelt.

Štrajkarji hočejo imeti z družbo pisano pogodbo, deset centov več na uro ter zahtevajo, naj nosijo Fordovi stražniki uniforme. Sedaj so oblečeni v civilno obleko in njihova največja naloga je spijonirati med delavstvom.

Zvezni posredovalec John R. Steelman je izjavil, da bo v najkrajšem času končan spor v industriji mehkega premoga in da bodo majne spet začele s polno paro obratovati.

John R. Steelman je posredoval v pogajanjih, vršecih se med zastopniki United Mine Workers in lastniki mehkih premogovnikov.

Nasprotni si stranki sta pripravljene pogoditi se, vsled česar je odstranjena nevarnost pomanjkanja mehkega premoga.

Podjetniki, ki proizvajajo 55 odstotkov ton premoga v appalaškem okrožju, bodo ugodili zahtevam po zvišanju plač. Lastniki premogovnikov izven appalaškega okrožja jim bodo v tem pogledu sledili, kar bo zajamčilo 68 odstotno produkcijo mehkega premoga.

Premogarji bodo dobili dolar več plače na dan in na leto štirinajst dni plačanih počitnic.

Majnerji po južnih premogovnikih so dobili doslej 40 centov manj na dan kot pa njihovi tovariši v severnih krajih. Ta razlika bo zdaj izenačena.

Lastniki južnih premogovnikov se še vedno nočejo pobotati. Če kmalu ne bodo podpisali pogodbe, jo bodo podpisali samo premogovni baroni v severnih državah in obnovili obratovanje.

Koledarje in Pratičke do-bite pri zastopniku Glas-a Naroda" v Vaši nasel-bini.

Veliko razdejanje v Berlinu

Poročilo iz Berlina naznanja, da so angleške bombe iz zraka zadele državno opero na sloviti ulici Unter den Linden in da je pogorela do tal. Berlinska opera je bila najpriljubljenejša Hitlerjevo gledališče.

Poleg opere je bilo porušeni še več drugih poslopij. Poročilo dostavlja, da je bilo pri napadu izstreljenih 15 angleških aeroplanov.

Angleško poročilo pravi, da je napad trajal tri ure in da je bil pri napadu vdeležen tudi ameriški bombnik Douglas DB-7.

Bombe so padle med drugimi poslopji tudi na prusko državno knjižnico, katero so začeli zidati leta 1903 in je bila dograjena leta 1914. Opera je

bila zgrajena v letih od 1741 do 1743 ter je bila popravljena po požaru leta 1843.

Pogorela je tudi palača cesarja Viljema I. nasproti operi ter desno krilo vseučilišča. Več državnih poslopij na široki ulici do Brandenburških vrat je bilo več ali manj poškodovanih.

Zadet je bil tudi grad Bellevue, kjer stanujejo tuji držav-niki, kadar pridejo v Berlin.

Poškodovano je bilo pročelje nove palače v Potsdamu, kjer je nekdanj stanoval cesar Viljem II.

Koliko izmed 3.000.000 knjig v državni knjižnici je bilo poškodovanih, še ni znano. Znano pa je, da je opera popolno-porušena.

V četrtek zvečer je bilo v Berlinu prazniško razpoloženje. Slavili so uspehe nemške vojske na Balkanu. Ceste so bile polne in ljudje so se shajali v raznih dvoranah in gostilnah. Nenadoma so pa pri-teli angleški bombniki. Kriki ljudi so zadušili glasove siren.

Začela je nepopisana zbe-ganost. Ljudstvo, ki je bilo na cestah je hitro iskalo zavetja v zakloniščih, ki so bila hitro napolnjena. Angleški napad je trajal okoli tri ure. Pri-leteli so v manjših skupinah in ko je bilo naznanjeno, da se je sovražnik umaknil, so se lahko Berlinčani prepričali na lastne oči, kaj pomeni obširen napad na veliko mesto.

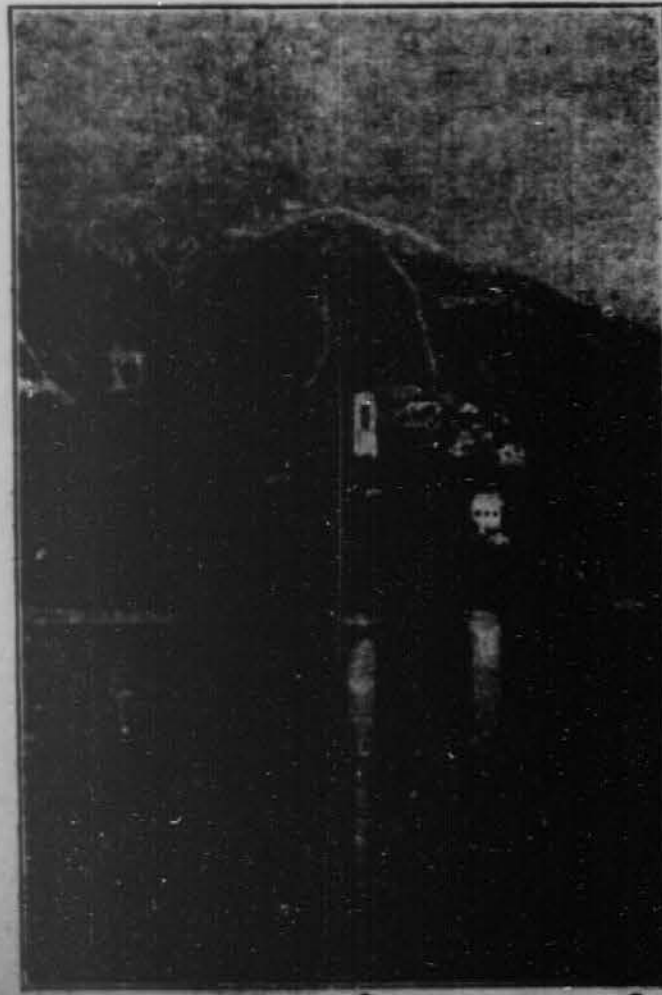
AVSTRALIJA NE BO POŠILJALA VOJAKOV V EVROPO

Avstralski vojni minister Spender je izjavil, da Avstralija ne namerava zaenkrat poslati nadaljnjih oddelkov svojega vojaštva na evropsko bojišče. Tisti, ki so v Evropi, naj ostanejo tam, — je rekel. — Dokler se pa naš položaj napram Japonski ne izčisti, ne moremo pogrešati niti enega vojaka.

Poudaril je, da ta kretnja nikakor ni naperjena proti Angliji, pač je pa v polnem soglasju z domačo obrambo.

Osvajalec na Bledu

Zopet se na Bledu, ki je svetovno znan po svoji naravni krasoti in po letovišču, šopirata naš smrtni sovražnik Nemec in priskutni Lah. Ali bo ta biser naše domovine ostal za vedno tujeva lastnina, ali pa bo zopet vstala prerajena Jugoslavija in bo Bled zopet naša ponosna last? Kdo ve!

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation).
Frank Sakser, President; J. Lapsha, Sec. — Place of business of the
corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET,
NEW YORK, N. Y.

48th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$6.—. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—;
za štiri leta \$12.—. Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.
Za inostranstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenem sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 2-1242

Jugoslavija

Hitlerjevo podjarmljenje Avstrije, Poljske, Čehoslovaške, Norveške, Holandske, Belgije in Francije je bila le priprava za doseg glavnega cilja — zavzetja Angleškega otočja. Tako trdno je bil prepričan, da mu bo to podjetje uspelo, da je skoro dočel dan, ko bo zavihral nad Londonom zastava s kljukastim križem.

Računi so se mu pa zmedli, in mož je čedalje bolj uverjen, da je Angleško otočje zanj nezavzetna trdnjava.

Angleškemu imperiju je mogoče še drugod škodovati. Predvsem naprimer na Blžnjem iztoku, odkoder črpa Anglijo svojo življensko snov — petrolej.

To nalogo je poveril Hitler svojemu zavezniku Mussoliniju, katerega je pred petimi leti, po padcu Abesinije, proglasilo italijansko časopisje za zavojevalec Afrike.

Hitler mu sicer ni prav dosti zaupal, navzlic temu mu je pa prisojal toliko zmoglosti in junaštva, da bo s svojo milijonsko armado pregazil Egipt in dobil kontrolo nad Sueškemu prekopom.

Mussolini je to nalogo z veseljem prevzel. Da bi mu Angleži na severu ne delali prevelikih preglavic, je skušal mimogrede pobasati tudi Grško ter ustanoviti na grških otokih močna mornariška in zračna oporišča.

Mussoliniju so se vsi načrti izjalovili.

V Afriki so njegove ljudi premagali Angleži, dočim so Grki neusmiljeno zmlatili njegovo "nepremagljivo" armado in pognali njene ostanke v osrčje Albanije.

Povrh vsega tega so pa Angleži še uničili skoro vso laško vojno mornarico.

Hitler se je začel sramovati svojega zaveznika in sklenil sam poskusiti vojno srečo.

To ni bila zanj posebno lahka stvar, kajti doslej je bil vaju borbe oziroma odpora na eni sami fronti.

Res je, da sta poslednji čas aktivni skoro izključno le nemška mornarica in nemška zračna sila, toda pomisliti je treba, da mora Hitler vzdrževati močno armado v Franciji, ker prav lahko nekega lepega dne stopijo Angleži iz defenzive v ofenzivo. Poleg tega pa mora imeti tudi močne in dobro opremljene vojaške oddelke v vseh zasadenih deželah, ker so mu vsi podjarmljeni narodi skrajno sovražni.

— Ker Mussolini ne more Angležem na Blžnjem iztoku do živega, — si je mislil Hitler, — bom pač jaz moral opraviti namesto njega.

Na Balkanu je precej držav, in Hitler je vedel, da jih mora bodisi zavezati, bodisi pogodbeno pridobiti.

Z Madžarsko, ki sicer ni balkanska država, pač pa moji na Balkan, ni imel dosti upravnika, in istotako ne z Rumunsko. Nekaj Albanije je tako ali tako še vedno v laških rokah, uporno Grško bo pa enostavno pregazil. Ostale so torej le še Bolgarska, Turčija in Jugoslavija.

Bolgarska se je precej časa obotavljala, slednjič pa podpisala z njim pogodbo. Stiriindvajset ur po sklenitvi nemško-bolgarske pogodbe je bilo nemško vojaštvo že na Bolgarsko-grški meji.

Jugoslavija je igrala zadnji dve leti napram Nemčiji zelo spretno igro. Dala ji je velike koncesije ter v zameno tudi precej dobila, predvsem nemškega orožja in municije.

In ko je udarila odločilna ura, da pokaže Jugoslavija svojo pravo barvo, je začelo v državi vreti. Vnele so se vroče debate, vršile so se krvave demonstracije.

Po dolgem cincanju sta Cincar Marković in Dragiša Cvetković podpisala pogodbo, narod jo je pa že naslednjega dne preklical.

Nova vlada z generalom Simovićem na čelu, pogodbe ni priznala, pač pa izjavila, da bo ohranila najstrožjo nevtralnost.

To je bil za Hitlerja, ki ni dotlej doživel pravzaprav še nobenega poraza, strahovit poraz.

In zgodilo se je, kar je sleherni pričakoval: Hitler je udaril na Jugoslavijo.

Jugoslavija je bila deležna zadnje dni velike moralne podpore, ki so ji jo izkazali vsi svobodo in demokracijo ljubeči ljudje.

Pojavil se je pa vprašanje: — Ali se bo mogla Jugoslavija uspešno protiviti napadalcu?

POZOR!

Ako bi kateri Slovenec, ki ni naročnik "Glasa Naroda," želel izmeti današnjo številko z zemljevidom na tretji strani, naj nam pošlje svoje ime in naslov, bomo mu skušali vzetec, ker smo današnje številke nekoliko več natisnili kot ponavadi.

Poziv poslanika Fotiča

Dopisništvo pri kralju, poslanstvu vas vlijudno napreša, da izvolite na vikend mestu in v prvi idoli številki objaviti sledeči nujen razglas jugoslovanskega poslanika Fotiča našim tukajšnjim izseljencem glede pomoči napadenemu jugoslovanskemu narodu.

V teh težkih časih, kadar so mnogi naši ameriški prijatelji in posebno pa Amerikanci jugoslovanskega poretka izrazili željo, da v čim večji meri priskočijo na pomoč jugoslovanskemu narodu v domovini, ki se bori za svoj obstoj, ter da ublaže njegovo trpljenje, nam je Ameriški Rdeči križ takoj prvi dan ponudil svojo pomoč ter takoj poslal v Jugoslavijo kot prvi svoj doprinos sanitetni material v vrednosti enega milijona dolarjev.

Predvsem da senj bil tolnač čestvest vseh naših organizacij, kakor tudi posameznikov, v Združenih državah, ko senj se Ameriški Rdeči križ križu zahvalil v imenu našega naroda tu in v domovini za veliko pomoč in sodelovanje. Jaz mislim, da je sedaj nastopil trenutek, da naš narod tukaj zbira po svoji lastni iniciativi prispevke za pomoč Jugoslaviji in s tem pokaže pred celim svetom, posebej pa v Ameriki, kako velika je njegova ljubezen do stare domovine. Gospod Norman Davis, predsednik Ameriškega Rdečega križa se je sam ponudil, da ta velika dobrodelna organizacija in njeni mestni odbori sodelujejo v tej akciji, da se čim prej in na najboljši način pošlje pomoč.

Pa tudi naše narodne Jednote, oziroma posamezniki, zamorejo po svoji lastni iniciativi nabirati in organizirati to akcijo. Vsi prispevki, kateri se bodo na ta način zbirali, naj se pošiljajo Ameriški Rdeči križ in križu in je treba posebno nezahtevati, da so namenjeni za jugoslovansko pomoč. Naslov je: American Red Cross for Yugoslav Relief. Prispevki naj se pošiljajo ali mestnim organizacijam Rdečega križa, ali pa centralni organizaciji v Washingtonu. Imena darovalcev če so posamezniki, ali organizacije in vsota, se bodo redno objavljala v naših in ameriških časopisih.

Ameriški Rdeči križ bo te prispevke porabljal edino za pomoč jugoslovanskemu narodu v sporazumu, oziroma s sodelovanjem Jugoslovanskega Rdečega križa in jugoslovanske vlade.

Tudi ogromno število naših ameriških prijateljev se je od prvega trenutka pridružio tej akciji. Radi tega se s prošnjo obračam na vse naše organizacije in posameznike, Slovence, Srbe in Hrvate, da čim složneje in aktivnejše začnejo nabirati akcijo, ali da pošljejo svoje prispevke, ali da vzpizore v ta namen manifestacijske prireditve, prodajajo znake, oziroma da svojo akcijo prilagode mestnim običajem in načinu, ki bi najbolj odgovarjal temu namenu.

Naši bratje v domovini vam bodo hvaležni tudi za najmanjši prispevek, kot znak ne samo vaše materialne pomoči, ampak tudi kot znak, da ste solidarni z njimi v borbi, ki jo oni vodijo za pravico in za svojo svobodo. To naj bo znak velike ljubezni, katero izseljeni narod v tej veliki svobodni demokraciji izkazuje svojim bratom, ki se bore za vzvišene človeške ideale.

Kakor sem v prvem svojem proglasu že omenil, najbolje bi bilo, da je ta akcija pod vodstvom, oziroma v rokah naših velikih narodnih, podpornih organizacij in to v prvi vrsti v rokah Ameriške Bratovske Zveze, Kranjsko-Slovenske Katoliške Podporne Jednote, Slovenske Nar. Podporne Jednote, Hrvatske Brateke Zajednice, Srpskega Nar. Saveza, potem

naših katoliških župnij, oziroma srbske pravoslavne eparhije.

Izjave in telegrami slovenskega, hrvatskega in srbskega izseljenstva so bile na naš narod in za našo vladu velikega pomena in so globoko segle v srce našega naroda onkraj morja, ter jih bodrile in spodbujale, da se upri napadalci in skupno si v boj za naše pravice.

Danes pa naj bo vaša pomoč v veliko tolažbo, ko bodo čuli, da je izseljenstvo zopet priskočilo jim na pomoč, da se ublaže rane in grozodejstva, ki jih počenja sovražnik nad našim narodom. Danes je nastopil oni moment, ko slovensko, hrvatsko in srbsko izseljenstvo potrebuje edinost, da pokaže svojo ljubezen do ostarega kraja ter da v velikem narodnem in humanitarnem zanosu priskoči v pomoč jugoslovanskemu narodu v njegovi borbi za svobodo in svojo neodvisnost in obenem v borbi za dostojanstvo celega človeštva.

No, tudi moji živci niso prav posebno trdni, toda pogled na takega mencača bi se lahko prenesla. Mene razburjajo vse drugačne stvari.

Za primer naj ti le mojega moža opišem. Njega bi moral pri jedi opazovati, pa bi te že zdavnaj poslali na oddelek za živčno bolne. On namreč ne more jesti, če nima časa za rokah. Nenehoma strmi v časopis, z žlico pa kar tjavendan zajema, kjer pa more kaj zajeti. Pri zajtrku se večkrat zgodi, da zajame z žličko sladkor namesto kave. Pa kar lepo pozrije in niti ne opazi. Meso mu

pa najmanj 1 pint. Tam izveste tudi, da 2 jajca, ali 4 unče mesa ali rib, ali 1 skodelica posušenega kuhane ga fižola, ima eno in isto redilno vrednost. Velika važnost se zlasti poudarja na dnevnno uporabo sadja in zelenjave, sicer pa mešana in kar mogoče preprosta hrana je najbolj na mestu, torej nimajo prav vegetarijanci, pa tudi ne prenavdušeni mesojedci.

Ob delavnikih med 7. in 9. uro zvečer vam vzamejo, če hočete, kri, ki jo pošljejo v mestni laboratorij v svrhu analize brezplačno, seveda kar bi drugače stalo \$10.00.

Ako se niste videli "Star Show", zvezdni nočni obok pri belent dnevu, storite to. Tozadnevne predstave se vrše sleherni dan vključno nedeljo in praznike ob 3. in 4. popoldne ter ob 8. in 9. zvečer.

Buhl Planetarium, ki je bil odprt pred 2 leti, je edini poljudno-znanstveni zavod v našem mestu in če ne največji, pa gotovo najmodernejši v Združenih državah. Health Show bo odprt do 20. aprila.

Smrtna žetev. — Po daljšem bolehanju je pred dvanajst tedni skončal svoje potovanje po tej solzni dolini v naselbini znani in priljubljeni rojak Anton Fabec, 71 Butler St., v starosti 56 let. Rojen je bil v vasi Ratezevo Brdo pri Št. Petru na Krasu, odkoder je prišel v to deželo pred 40 leti in ves čas je bival v Pittsburgu, razen kratkega izleta v

Naši možgani so kot velika, najbolj zaposlena telefonska centrala, ki na povelje našega hotenja ali volje avtomatično ter z bliskovitostjo, nepojmljivo naglicno dela zveze ali konekcije za vsako našo najmanjšo kretnjo, čim in vse dejanje in nihanje.

Početek življenja. — V posebnem oddelku uspešno, kako zgleđa bodoče človeško bte od prvega pa do 30. dneva svojega početja, za vsak dan posebej in potem za vsak mesec od prvega do 9. ali zadnjega. Vsi ti vzorci so seveda originalni in resnični.

Vredno si je ogledati tudi razne modele, v katerih so razstavljeni posamezni telesni zunanji in notranji organi, kot roka, noga, nos, pljuča, srce, jetra in tako dalje. Vsem tem resničnim organom je po posebnem procesu pridejana prozornost, tako da ne vidite na primer samo zunanjo površino in obliko želodeca, ampak skozi in skozi.

Pennsilvanska Ženska Zveza in nastavljen tudi model ženske z vsemi razločljivimi notranjimi deli, katere demonstrator jemlje enega za drugim ven iz trupa ter navzočemu občinstvu razlaga njihov pomen, važnost in delovanje k skupnemu smotru.

Protakava krvi. — V spodnjih prostorih si lahko tudi ogledate mnoge druge zanimive in podučne stvari, kot na

Pittsburški kotichek

Piše: IVAN BUKOVINSKI.

Zdravstvena razstava.

Pred kratkim sem si ogledal nad vse zanimivo razstavo in prvo te vrste v našem mestu. V Buhl Planetariju se že več časa nahaja takozvani "Health Show" ki je tvoril del zadnje newyorške svetovne razstave.

Vse tozadnevne predmete je iz prijaznosti posodil "Health Museum of New York."

Tukaj se v najkrajšem času naučite mnogo zanimivega iz biologije in anatomije človeškega telesa, ter dobite vpogled v konstrukcijo tega najbolj čudovitega in kompliranega stroja.

Menda največjo pozornost vzbuja človeški model, ki natančno predstavlja cirkulacijo krvi po celim telesu s pomočjo srca, ki deluje kot pumpa ali sesalnik. Vse žile odvodnice in dovodnice so narejene iz prozornega stekla, da lahko vidite, kako in s kako hitrostjo kroži tekočina, ki predstavlja kri. Zanimivo je dejstvo, da kroženje krvi po telesu odkriti šele v letu 1628, in 1669, da se kri pretaka po posebnih cevih.

Mnogi drugi modeli predočajo kostno ogrodje, mišice, celi živčni sistem, razplet kot mreža po celim telesu itd.

Telefonska centrala. — V povečanem modelu možganov so zaznamovane razne točke poslušnih delov, ki sprejemajo poton živcev vtise vida, poslušna, okusa in drugih čutov. Gotove točke v možganih so tudi za občutenje bolečine in temperature t. j. gorkote in mraza.

Naši možgani so kot velika, najbolj zaposlena telefonska centrala, ki na povelje našega hotenja ali volje avtomatično ter z bliskovitostjo, nepojmljivo naglicno dela zveze ali konekcije za vsako našo najmanjšo kretnjo, čim in vse dejanje in nihanje.

Početek življenja. — V posebnem oddelku uspešno, kako zgleđa bodoče človeško bte od prvega pa do 30. dneva svojega početja, za vsak dan posebej in potem za vsak mesec od prvega do 9. ali zadnjega. Vsi ti vzorci so seveda originalni in resnični.

Vredno si je ogledati tudi razne modele, v katerih so razstavljeni posamezni telesni zunanji in notranji organi, kot roka, noga, nos, pljuča, srce, jetra in tako dalje. Vsem tem resničnim organom je po posebnem procesu pridejana prozornost, tako da ne vidite na primer samo zunanjo površino in obliko želodeca, ampak skozi in skozi.

Pennsilvanska Ženska Zveza in nastavljen tudi model ženske z vsemi razločljivimi notranjimi deli, katere demonstrator jemlje enega za drugim ven iz trupa ter navzočemu občinstvu razlaga njihov pomen, važnost in delovanje k skupnemu smotru.

Protakava krvi. — V spodnjih prostorih si lahko tudi ogledate mnoge druge zanimive in podučne stvari, kot na

dr. je izseljenstvo zopet priskočilo jim na pomoč, da se ublaže rane in grozodejstva, ki jih počenja sovražnik nad našim narodom. Danes je nastopil oni moment, ko slovensko, hrvatsko in srbsko izseljenstvo potrebuje edinost, da pokaže svojo ljubezen do ostarega kraja ter da v velikem narodnem in humanitarnem zanosu priskoči v pomoč jugoslovanskemu narodu v njegovi borbi za svobodo in svojo neodvisnost in obenem v borbi za dostojanstvo celega človeštva.

Dr. Konstantin Fotič, kralj. poslanik.

Peter Zgaga

— Nedavno si omenjal, — mi piše rojakinja iz Pennsilvanije, — da imaš precej skrhaue živce in da te vsaka malenkost razburi. Poročal si o tistem možaku, ki je fajfo prižigal in si rekel, da bi kmalu iz kože skočil, ko si opazoval njegovo početje.

No, tudi moji živci niso prav posebno trdni, toda pogled na takega mencača bi se lahko prenesla. Mene razburjajo vse drugačne stvari.

Za primer naj ti le mojega moža opišem. Njega bi moral pri jedi opazovati, pa bi te že zdavnaj poslali na oddelek za živčno bolne. On namreč ne more jesti, če nima časa za rokah. Nenehoma strmi v časopis, z žlico pa kar tjavendan zajema, kjer pa more kaj zajeti. Pri zajtrku se večkrat zgodi, da zajame z žličko sladkor namesto kave. Pa kar lepo pozrije in niti ne opazi. Meso mu

pa najmanj 1 pint. Tam izveste tudi, da 2 jajca, ali 4 unče mesa ali rib, ali 1 skodelica posušenega kuhane ga fižola, ima eno in isto redilno vrednost. Velika važnost se zlasti poudarja na dnevnno uporabo sadja in zelenjave, sicer pa mešana in kar mogoče preprosta hrana je najbolj na mestu, torej nimajo prav vegetarijanci, pa tudi ne prenavdušeni mesojedci.

Ob delavnikih med 7. in 9. uro zvečer vam vzamejo, če hočete, kri, ki jo pošljejo v mestni laboratorij v svrhu analize brezplačno, seveda kar bi drugače stalo \$10.00.

Ako se niste videli "Star Show", zvezdni nočni obok pri belent dnevu, storite to. Tozadnevne predstave se vrše sleherni dan vključno nedeljo in praznike ob 3. in 4. popoldne ter ob 8. in 9. zvečer.

Buhl Planetarium, ki je bil odprt pred 2 leti, je edini poljudno-znanstveni zavod v našem mestu in če ne največji, pa gotovo najmodernejši v Združenih državah. Health Show bo odprt do 20. aprila.

Smrtna žetev. — Po daljšem bolehanju je pred dvanajst tedni skončal svoje potovanje po tej solzni dolini v naselbini znani in priljubljeni rojak Anton Fabec, 71 Butler St., v starosti 56 let. Rojen je bil v vasi Ratezevo Brdo pri Št. Petru na Krasu, odkoder je prišel v to deželo pred 40 leti in ves čas je bival v Pittsburgu, razen kratkega izleta v

Naši možgani so kot velika, najbolj zaposlena telefonska centrala, ki na povelje našega hotenja ali volje avtomatično ter z bliskovitostjo, nepojmljivo naglicno dela zveze ali konekcije za vsako našo najmanjšo kretnjo, čim in vse dejanje in nihanje.

Početek življenja. — V posebnem oddelku uspešno, kako zgleđa bodoče človeško bte od prvega pa do 30. dneva svojega početja, za vsak dan posebej in potem za vsak mesec od prvega do 9. ali zadnjega. Vsi ti vzorci so seveda originalni in resnični.

Vredno si je ogledati tudi razne modele, v katerih so razstavljeni posamezni telesni zunanji in notranji organi, kot roka, noga, nos, pljuča, srce, jetra in tako dalje. Vsem tem resničnim organom je po posebnem procesu pridejana prozornost, tako da ne vidite na primer samo zunanjo površino in obliko želodeca, ampak skozi in skozi.

Pennsilvanska Ženska Zveza in nastavljen tudi model ženske z vsemi razločljivimi notranjimi deli, katere demonstrator jemlje enega za drugim ven iz trupa ter navzočemu občinstvu razlaga njihov pomen, važnost in delovanje k skupnemu smotru.

Protakava krvi. — V spodnjih prostorih si lahko tudi ogledate mnoge druge zanimive in podučne stvari, kot na

Naši možgani so kot velika, najbolj zaposlena telefonska centrala, ki na povelje našega hotenja ali volje avtomatično ter z bliskovitostjo, nepojmljivo naglicno dela zveze ali konekcije za vsako našo najmanjšo kretnjo, čim in vse dejanje in nihanje.

Početek življenja. — V posebnem oddelku uspešno, kako zgleđa bodoče človeško bte od prvega pa do 30. dneva svojega početja, za vsak dan posebej in potem za vsak mesec od prvega do 9. ali zadnjega. Vsi ti vzorci so seveda originalni in resnični.

Vredno si je ogledati tudi razne modele, v katerih so razstavljeni posamezni telesni zunanji in notranji organi, kot roka, noga, nos, pljuča, srce, jetra in tako dalje. Vsem tem resničnim organom je po posebnem procesu pridejana prozornost, tako da ne vidite na primer samo zunanjo površino in obliko želodeca, ampak skozi in skozi.

Pennsilvanska Ženska Zveza in nastavljen tudi model ženske z vsemi razločljivimi notranjimi deli, katere demonstrator jemlje enega za drugim ven iz trupa ter navzočemu občinstvu razlaga njihov pomen, važnost in delovanje k skupnemu smotru.

Protakava krvi. — V spodnjih prostorih si lahko tudi ogledate mnoge druge zanimive in podučne stvari, kot na

Naši možgani so kot velika, najbolj zaposlena telefonska centrala, ki na povelje našega hotenja ali volje avtomatično ter z bliskovitostjo, nepojmljivo naglicno dela zveze ali konekcije za vsako našo najmanjšo kretnjo, čim in vse dejanje in nihanje.

Početek življenja. — V posebnem oddelku uspešno, kako zgleđa bodoče človeško bte od prvega pa do 30. dneva svojega početja, za vsak dan posebej in potem za vsak mesec od prvega do 9. ali zadnjega. Vsi ti vzorci so seveda originalni in resnični.

Vredno si je ogledati tudi razne modele, v katerih so razstavljeni posamezni telesni zunanji in notranji organi, kot roka, noga, nos, pljuča, srce, jetra in tako dalje. Vsem tem resničnim organom je po posebnem procesu pridejana prozornost, tako da ne vidite na primer samo zunanjo površino in obliko želodeca, ampak skozi in skozi.

Pennsilvanska Ženska Zveza in nastavljen tudi model ženske z vsemi razločljivimi notranjimi deli, katere demonstrator jemlje enega za drugim ven iz trupa ter navzočemu občinstvu razlaga njihov pomen, važnost in delovanje k skupnemu smotru.

Protakava krvi. — V spodnjih prostorih si lahko tudi ogledate mnoge druge zanimive in podučne stvari, kot na

Naši možgani so kot velika, najbolj zaposlena telefonska centrala, ki na povelje našega hotenja ali volje avtomatično ter z bliskovitostjo, nepojmljivo naglicno dela zveze ali konekcije za vsako našo najmanjšo kretnjo, čim in vse dejanje in nihanje.

Početek življenja. — V posebnem oddelku uspešno, kako zgleđa bodoče človeško bte od prvega pa do 30. dneva svojega početja, za vsak dan posebej in potem za vsak mesec od prvega do 9. ali zadnjega. Vsi ti vzorci so seveda originalni in resnični.

Vredno si je ogledati tudi razne modele, v katerih so razstavljeni posamezni telesni zunanji in notranji organi, kot roka, noga, nos, pljuča, srce, jetra in tako dalje. Vsem tem resničnim organom je po posebnem procesu pridejana prozornost, tako da ne vidite na primer samo zunanjo površino in obliko želodeca, ampak skozi in skozi.

Pennsilvanska Ženska Zveza in nastavljen tudi model ženske z vsemi razločljivimi notranjimi deli, katere demonstrator jemlje enega za drugim ven iz trupa ter navzočemu občinstvu razlaga njihov pomen, važnost in delovanje k skupnemu smotru.

Protakava krvi. — V spodnjih prostorih si lahko tudi ogledate mnoge druge zanimive in podučne stvari, kot na

Naši možgani so kot velika, najbolj zaposlena telefonska centrala, ki na povelje našega hotenja ali volje avtomatično ter z bliskovitostjo, nepojmljivo naglicno dela zveze ali konekcije za vsako našo najmanjšo kretnjo, čim in vse dejanje in nihanje.

Početek življenja. — V posebnem oddelku uspešno, kako zgleđa bodoče človeško bte od prvega pa do 30. dneva svojega početja, za vsak dan posebej in potem za vsak mesec od prvega do 9. ali zadnjega. Vsi ti vzorci so seveda originalni in resnični.

moram zrezati na drobne koške, če ne bi se bil že ne več kolikokrat zadavil. In ko krožnik prazen, še vedno praska z žlico po njem in no-prazno žlico v usta. Ko po kosilu odloži časopis, me pa povsem nedolžno vpraša: — Tudi kaj si pa danes skuhala? Nekaj dobrega je moralo biti, ker mi je tako prijetno v želodcu.

Če kaj takega človeka nopravi v blaznost, sama ne ven česa je treba, da je dovolj sposoben, da ga za mrežo zapro.

Četudi sem ženska, me jez moje sovrstnice, ki porabijo toliko časa, za oblačenje in pravljanje. Nič hujšega mi ne kot čakati kakšno majo prijateljico, kadar se kam odpravila. Vse obleke, kar jih ima, na takne nase in se ne more odločiti, katero naj si obleče. In ko se po preteku pol ure odloči za to ali ono, nenadoma opazi, da ji manjka gumba ali da je pod pazduho nekoliko zmečkana. Takoj seveda likalni-nik v roko.

Nato stopi v kopalnico, odkoder je spet ni dobre pol ure. In ko se naposled odpraviva, je nekam čudna zamisljena.

— Nekaj sem pozabila. Vem, da sem nekaj pozabila, — mi pravi.

pravljaju in oblačenju pozabila, — jo zavrnem, — če ves, da si pozabila.

— Ne vem kaj, vem pa, da sem nekaj.

Vprašanje, če ima rokavice, žepni robec, denar, pavder in vse tiste druge malenkosti, mi pritrđi, da ima vse.

Ko se že pol ure voziva z hsumom, me pa zgrabi za roko in na smrt prestrašena zajec-lja: — No, zdaj pa že vem, kaj sem pozabila. Takoj nazaj! Takoj domov. Kakšna sramota, če bi me kdo videl!

Ugibam in jo sprašujem, kaj se je vendar zgodilo, kaj je pozabila in čemu se ji je treba vrniti.

Ona pa že zvoni drajverju, naj ustavi. In ko čakava povratnega busa, se obnaša in plašno gleda kot stepeni otrok.

— Kaj ti je vendar? — jo ostro vprašam. Nesrečnica mi pa skoraj v solzah prizna, da si je po dve uri trajajočem napravljanju in oblačenju pozabila obleči — hlače.

Kje se razvijajo pretresljivi dogodki v balkanskih državah

V naši stari domovini se dogajajo veliki zgodovinski dogodki, ki so po vsej svoji naravi zelo žalostni. Ničesar še ni odločenega, toda dogodki potekajo tako, da je pred našimi očmi slika zelo črna. Morebiti se v nekaj dneh, mogoče v zelo kratkem ali pa po dolgem času vse tako preobrne, da bo Jugoslaviji napočila nova in boljša doba. Lahko pa se tudi zgodi, da po tej vojni Jugoslavije ne bo več, kot je bila ...

MOZ SIMONE

— ROMAN —

Francoski spisatelj: CHAMPOL — Preložil: LEVSTIK.

57

Takrat se je postavil pred njo. Visoka svetilka je obsevala mlado ženo, slonečo na kanapeju, vso belo v svoji nevestini obleki. Motril jo je nekaj časa, kakor motrimo prikezen, ki ima izginiti, nato pa je izpregovoril z glasom, s katerim je govoril od kraja:

Raje verjamem nemogoče, nego dvomim o tebi. Ako nisi bila svobodna prej, si svobodna zdaj. Ako me nisi videla dobro, pogledaj me zdaj!

Pristopil je bil k svetilki in brzo, ne da bi se bila mogla Simona pripravljati in počakati, je odvezal svojo krinko in se ji pokazal.

Strasno ugrabanje, ki jo je mučilo že čeli mesec, je se počelo pretresati vpliv tega trenutka. Čutila je, kako se ji meša duh in se ji dela tena pred očmi.

Nato je videla kakor skozi meglo.

Vstajal je obraz in se sklanjal čez njega, neznan obraz, črtno in strahovito popačen, predt. razmesarjen in raztegnjen, pokrit s široko rdečo liso, ki je bila videti krvava in katero so grozno razsvetljevale velike, razširjene oči, začele liki dva plamena. Simona je zrla vse to le trenutek; manjkalo ji je poguma, da bi si ogledala natančneje. Kakor spričo rane, spričo bolečine, spričo nekatere pošasti, jo je pretresel utrat in neprevdano čustvo stida in otroške groze. Nehote je zamajala in se umaknila nazaj. To je zadoščilo njenim, ki jo je opazoval, pridirajoč v še nerodno misel in ugrabajoč tlesede, ki jih še ni izgovorila.

V tišini njene sobe je zadonel glas, ki ga Simona še ni bila slišala, besen glas, podoben jeku obupajočega.

„Strušilo me! Žena se zgraja pred menoj, in mati me je prevarala. Vse je končano!“

Simona je odprla oči, toda nikogar ni bilo več ob njeni strani, in silovito se je zaprla vrata njene sobe. Obšla jo je hipna zavest velikega pogreška, in velike nesreče; planila je pokorec in zaklicala: „Rihard!“

Bilo je prvič, da ga je pozvala z njegovim imenom. Da jo je vendar slišal izgovoriti svoje ime s to prosočno tesnobo, bi ga nič ne bilo moglo odtrgati od nje.

Zdaj pa je ni več slišal, a ji je ni hotel slišati.

„Rihard,“ je zaklicala Simona glasneje.

Ona, ki bi bila še minuto prej dala življenje, da ga spravi od sebe, ona bi bila rada, da se vrne nazaj, in v zavesti, da se ne bo vrnil, je hitela za njim.

Stekla je skozi evenčano stanovanje, kjer so se gorele luči. Ni ga bilo več, toda ravnozar je šel tod skozi in pustil vse odprto za seboj z blazno naglico je zbežala za njim. Na pragu zadnjih vrat je obstala; dalje naprej je vladala tema in neznanost. Nikdar je še niso bili peljali v ta del gradu. Zaklicala je vnoč:

„Rihard! Rihard!“

Mesto odgovora je slišala samo oddajene, brze korake, ki so se oddaljevali se bližali.

Za svitlom, ki je prihajal skozi odprta vrata, nato po polnurniku in naposled po tem, ki stekla s'epo in brez obotavljanja za njim. Noge so se ji zapletale v vlečko obleke, da so se trgale čipke. Zadevala se je ob vogale zidu, ne da bi opazala. Šla je, venomer tipaje, za čimdalje slabejšim glasom stopinj, ki ga je bilo zdaj jedva še mogoče razločiti.

V pritišču so se zaprla vrata. Tisti hip je Simona začutila, da ji je zmanjkalo tal pod nogami; iztegnila je roke in se prijetila za ograjo stopnic. S čimdalje večjo naglico je bežala navzdol, ne da bi pomislila, da se ob vsakem koraku lahko spotakne, padce in se ubije. Toda slišala ni ničesar več. Rihard je bil že daleč, predakeč, da bi ga mogla dohiteti. Morala je poklicati druge na pomoč. A kje so? Kje je ona sama?

Vrnila se je z isto naglico, s katero je šla navzdol in z velikim trudom našla pot do svojega stanovanja, odondot pa v znano ji krilo gradu, kjer so prebivali ostali; navdalo jo je rpanje, da se je nemara tuci Rihard vrnil tjakaj, k svoji materi.

Ob tej misli se je začutila pomirjeno in njena prejšnja razburjenost se ji je zdela čudna obšla jo je misel, da bi se vrnila. Vseeno pa se je hotela zagotoviti, in se je napotila v tisto stran, kjer je želela soba lady Eleanor.

Ko je dospela tja, so se odprla vrata, med vrati pa se je prikazala lady Eleanor, še vsa oblečena, in vprašala glasno: „Kaj je?“

Nato je zagledala Simono; stopila je naprej, kakor bi iskala nečesa ali nekoga poleg mlade žene, in vzkliknila nedonema s pretečim glasom:

„Kje je Rihard? Kje je vaš mož?“

„Ne vem,“ je dejala Simona prepašena. „Torej ga ni tu?“

Lady Eleanor je zgrabila sinah za roke.

„Kaj ste mu storili?“ je vprašala.

Stisnila je Simono za zapetja, kakor bi jih hotela zdrobiti; ta pa ni čutila bolečine, niti se ni poizkušala braniti, čutila je:

„Očel je — noče se vrniti — ne vem, kam je šel ...“

V svoji razburjenosti je govorila na glas.

„Molčite,“ je dejala lady Eleanor. „Nobenega hrupa in škandala! Počistite ga predvsem; potem obračunajte!“

Vzela je bila svečnik. Roka ji ni drhtela, in korakala je hitreje od Simone, prisluskajoča, sledeča, in prečeča, kakor žival, ki išče svoje mladice.

Na mostovzu, v prven nadstropju sta zadeli ženski ob go-poda d'Avron, ki se je bil nenadoma zbudil in je pritekkel, za silo obtečen, z vprašanjem:

„Kaj slišim? Kaj se godi? Simona, kaj de laš tukaj?“

„Izšla je mojega sina in ga sedaj išče. Išcite ga tudi vi,“ je odgovorila lady Eleanor s tako ljutim glasom, da je šel gospod d'Avron z njo in se ni upal dalje izpraševati; le zdaj pa zdaj je prizogorjal.

„Našli ga bomo! Preprij med dvema zaljubljenoma!“

„To se dogaja vsak dan!“

Brezprimeren razmah industrije

Razširjenje vojne industrije v Združenih državah je zavze-lo tak obseg, da se da primerjati z industrijalnim razmahom leta 1929.

Narodni industrijalni konferenčni urad je ugotovil, da je bilo od lanskega junija pa do letošnjega marca potrošeni za nove tovarne, ki izdelujejo orožje za municijo, dva tisoč milijonov dolarjev. Leta 1929 so bili stroški za zgradnjo novih in razširjenje starih tovarn sicer nekoliko večji, toda do konca tekočega leta, bo nedvomno presežen tedanji rekord.

Samo letošnjega februarja je bilo izdanih za nove tovarne nad sedemsto dolarjev.

Več kot ena tretina vseh vojnih izdatkov gre za izdelovanje municije, ena tretina pa za zgradnjo zrakoplovnih tovarn.

Kongres je bil te dni obveščen, da potuje po deželi približno pet milijonov delavcev, nadajoč se dela in zaslužka v novih industrijalnih središčih. Ti potujoči delavci predstavljajo resno nevarnost za narodni obrambni program.

Pristojni zbornični odbor predlaga takojšnjo pomoč za te nezaposlene brezdomce. Po zavrženem oboroževanju se je namreč bati resne krize, ki jo bo povzročilo to seleče se prebivalstvo.

Predsednik Roosevelt je proglasil teden, ki se začne 4. maja, za „teden narodne zaposlitve“. V tistem tednu bo posvečena posebna pozornost nezaposlenim in delavcem, stari nad 40 let.

Navzlic dejstvu, da je dčbilo v vojni industriji ogromno število ljudi delo, je še vedno dosti nezaposlenih, posebno pa starejših delavcev. Med njimi je tudi presenetljivo dosti veteranov iz prve svetovne vojne.

V proklamaciji pravi predsednik, da je med stariimi dosti strokovno-izurjenih veščakov, ki se v vsakem pogledu lahko merijo z mlajšimi močmi.

V Trentonu, N. J., je izjavil državni poljedeljski tajnik Willard H. Allen, da so farmerji v državi New Jersey zelo prizadeti vsled vedno naraščajočih plač v vojni industriji.

Mnogo farmerjev v južnem delu države bo obdelalo manj zemlje, ker se boje da bo poleti manjkalo delavcev, če jih bodo pa slučajno dobili, jim bodo morali plačati znatno več kot so jim plačevali doslej. Delavci se selijo s farm v mesto, kjer se jim obeta boljši zaslužek v tovarnah.

V državi New Jersey je lani zaslužil sezijski farmerski delavec po \$243 na dan. Farmerski delavec dela poletni povprečno po devet ur na dan.

PITTSBURŠKI KOTIČEK

(Nadaljevanje s 2. str.)

no plačo 20,000,000 kron ali 4 milijone dolarjev — zraven še drugih dohodkov. Tekom svojega nad 60 letnega vladanja je znesla njegova skupna plača 60. večjo vsoto nego vseh predsednikov Združenih držav.

V Združenih državah je vsakih 14 sekund eno rojstvo, in vsakih 22 sekund in pogreb. Kot se vidi, agitacija za porodno kontrolo še nima dosti uspeha.

Kje so moje ročice. — pisanje in bele? Našli jih boste najrazličnejše in v obilnosti v Ihipps Conservatoriju, Schenley Park, na cvetlični razstavi, katero sem obiskal prvi dan otvoritve dne 4. aprila. Tu so poslali na ogled produkte svoje cvetličarske umetnosti za-

BIGGERSOV POZIV DELAVCEM IN DELODAJALCEM

Po zatrdilu produkcij. načelnika obrambnega urada se je ameriška masna produkcija orožja za sto dni zakasnila.

Pred zborničnim odborom za vojaške zadeve je pričal John D. Biggers, produkcijski načelnik obrambnega produkcijskega urada. Njegova izvajanja so zanimiva, ker se tičejo nujnih nalog ameriškega naroda.

Biggers je priznal, da so se Združene države z ozirom na masno produkcijo orožja zakasnile za najmanj sto dni.

„Nič ne ve,“ je dostavil „kakšno vlogo bo nekoč igralo teh sto dni v zgodovini sveta.“ Na vprašanje glede zaposlenosti v vojni industriji, je rekel, da ni treba nikogar siliti k delu. V demokraciji morajo ljudje sami spoznati, kaj je potrebno za splošni blagobit.

S tem je odgovoril republikanckemu kongresniku Schafertu, ki je pri neki priliki omenil,

STAVKA JEKLARJEV JE BILA ODGOĐENA

National Steel Corporation je dala svojim delavcem na uro deset centov priboljška. — Unija zahteva za vse jeklarje isto ugodnost.

V torek o polnoči je imela izbruhniti stavka v 69 jeklar-nah United States Steel Corp., pa je bila v zadnjem hipu odgođena. Pogajanja glede nove pogodbe se bodo vršila še do 15. aprila.

Ta sklep je bil uveljavljen nekaj minut po objavi National Steel Corp., ki je po večnosti peta največja jeklarska korporacija v Združenih državah, da je uprava sklenila dati svojim 20 tisoč delavcem deset centov priboljška na uro.

CIO odbor za organiziranje jeklarjev bo skušal doseči iste ugodnosti za vseh 261 tisoč uslužbencev zaposlenih pri United Steel Corp. Poleg tega zahteva unija closed shop in check-off sistem. Kot se sliši, so baš zaradi teh dveh zahtev dospela pogajanja na mrtvo točko.

Neki unijski zastopnik je izjavil:

„United Steel Corp. in druge jeklarne bodo sledile vzgledu National Steel, kot se je zgodilo tudi leta 1937, ko je bila National Steel Corp. prva, ki je bila pripravljena plačati svojim delavcem po \$5 na dan.“

Pri United-States Steel Corp. in pri National Steel Corp. je minimalna plača 62 in pol centa na uro. Zastopniki družbe in unije so se sporazumele, da bodo vse ugodnosti, ki jih bo dolečala nova pogodba, veljavne 1. aprila naprej.

V četrtek bo odpotoval v Washington Phillip Murray, predsednik CIO, ki bo osebno

sebeni vrtnarji, vrtnarski klubi in druge organizacije. Razstava je izredno bogata in bo trajala do konca tega meseca.

Vstopnina je prosta, razen zvečer 25 centov radi razkošne razsvetljave. Nagnjenje in ljubezen do cvetlice je po navadi znak dobrega srca.

(Vabilo. — Proslava 30. letnice našega pevskega društva „Prešeren“ je bila iz tehničnih vzrokov preložena od 30. marca na nedeljo dne 4. maja.

Vtjudno se torej vabijo rojaki iz mesta in okolice k velikemu pevskemu koncertu, ki se bo vršil v dvorani Slov. doma na Butler St., ob 2. popokline ob sodelovanju pevskih zborov iz sosednjih naselbin, kot John-town, Library, West Newton, Ambridge itd. Na svidenje to-rej dne 4. maja!

Prvi pomladni pozdrav in veselo Veliko noč vsem znancem prijateljem in bralcem, kakor tudi osebju „Glasa Naroda.“

Iz slovenskih naselbin

NEMCI V JUGOSLAVIJI IMAJO DOBRO.

Več dopisnikov je, ki počnejo pisati dopis, ko jim naroč-nina poteče. Naj bolj pa tudi jaz med tistimi. Mene pa ni privedlo do tega, da pišem dopis, ker mi je ravno naroč-nina potekla, pač pa, ker sem čit-al v časopisih, da so Nemci tako nesramni, da njih radio oddaje postaje blatijo in obračajo cele potoke gnojnice na naš izmučeni jugoslovanski narod, češ, da Nemci, živeči v Ju-goslaviji niso uživali istih pravic kot Jugoslavoani.

Upam pa, da mi bo uprava lista „Glasa Naroda“ odstopi-la nekoliko prostora, da povem slovenski javnosti v Ameriki, kako se je v rešnici godilo Nemcem v mojem okraju. Pišem resnico, ker sem videl na voje oči in slišal na svoja last-na ušesa. Ako bi bilo potrebno, tudi dokazem.

V Celju je veliko Nemcev z raznimi poklici, po večini zelo premožni. Trgovine jim dobro uspevajo. Med njimi je tudi tovarnar Westen, ki zaposluje okoli 1200 delavcev in delavk. Pri omenjenem tovarnarju so zaposleni inženirji in predde-lavci, večinoma Nemci, ki so uživali vso prednost v naši do-bri Jugoslaviji. Do leta 1936 je bila tudi močna organizaci-ja pod imenom „kovinarji.“ Ker je dotična organizacija zborovala v mojih prostorih, sem imel priložnost marsikaj videti in slišati. Opazil sem, da so bili v organizaciji veči-noma Slovenci in Hrvatje. To-da Nemcem ni bilo potrebno pristopiti k organizaciji, ker so imeli itak vso prednost v to-varni.

Strdi poletja 1936 je neki Nemec predelavec, po imenu Schmidt oklofotal v tovarni pri delu neko delavko Slovenko, staro komaj 18 let. To se je vi-delo organizaciji sramotno, da bi Nemci pretepali Slovence v tovarni. Organizacija je skle-nila, da pove gospodarju tovar-ne, da ostavi dotičnega predelavca. Ker se gospodar ni zmenil za nasvet organizacije, je organizacija sklenila sede-čo stavko. V teku 14 dni je organizacija popolnoma propa-la. To pa ne radi stavko-kazov, pač pa radi oblasti, ker je šla v vseh ozirih na roko to-varnarju. Oblast je dala na razpolago tovarni vso celjsko policijo in je prišlo iz vseh kra-jev orožništvo. Kakor se je sli-šalo, jih je bilo od 80 do 100. Obkolili so tovarno ter prisilili

predsedniku Roosevelt-u o po-ožaju. (Predsednik National Steel je 63 letni Ernest T. Weir. National Steel ima naslednje podruž-nice: Weirton Steel Co. v Steu-venville, O., in v Weirton, W. Va. Hanna Furnace Corp. v Buffalo, N. Y., in Great Lake Steel Corp. v Detroit, Mich.) Ernest T. Weir velja za ene-ga najbolj neodvisnih jeklar-skih magnatov. Javnost se še dobro spominja njegovega od-pora proti National Recovery Actu in National Labor Re-lations Boardu.

National Labor Relation Board je naročil Weirton Steel Co., naj odpravi kompanijsko unijo, naj neha z ustrahova-njem svojih uslužbencev in naj jim dovoli vstop v katerokoli organizacijo.

Weir se je proti temu prito-žil, in s pravnega stališča za-deva še zdaj ni končana.

National Steel dela baje med vsemi jeklarnami največje do-bičke. Leta 1940 je znašal njen čist dobiček nad 15 milijonov dolarjev.

Jeklarji so imeli zadnja leta hude borbe s kompanijami, pa še lahko reče, da so znagali skoro na vsej črti.

(Tudi v sedanjem slučaju se jim obeta zmagata.)

ZDRUŽENE DRŽAVE SO PRIPRAVLJENE

Ameriški podpredsednik je opozoril evropska diktatorja, da Združene države pod nobenim pogojem ne bodo dopustile kršitve svojih pravic.

Pred člani Foreign Policy Association je govoril v new-yorskem hotelu Waldorf Asto-ria ameriški podpredsednik Wallace ter pri tej priliki po-svaril evropska diktatorja, naj ne kršita ameriških pravic.

„Narod Združenih držav je pripravljen na vojno,“ je rekel „in če bo kakšna evropska ve-rolomna vlada skušala kršiti naše pravice, bo imela z nami opravka.“

Nemci imajo navado, sma-trati Centralno in Južno Ame-riko za svoje torišče. Če bi bili dovolj močni, bi nam v politič-nem in gospodarskem pogledu delali take ovire, da bi nas na-posled spravili v vojno.

„Z ozirom na današnji polo-žaj,“ je nadaljeval, „sem pre-pričan, da se bodo Združene dr-žave izognile vojni, če bodo na-rodni po svetu enkrat uverjeni, da smo pripravljeni žrtvovati vse za pomoč demokracijam.“

magati tudi Jugoslaviji v nje-nem boju za svobodo. Nacijske zmagave in nacijskega miru si pod nobenim pogojem ne more-mo predstavljati.“

(Podpredsednik je nato napo-vedal angleško zmago, ki bo dosežena z ameriško pomočjo.

„Toda borba za mir bo že težje izvojevati,“ je dostavil „kot pa zmagati v vojni. A-meriške izolacije, oziroma o-samjenosti je konec. Zdrže-ne države imajo svojo odgovor-nost, katere pod nobenim po-gojem ne morejo naprtili komu drugemu. To je približno ta-ko, kot če bi osemnajstletni fant ne hotel postati mož s tem, da bi obkekel kratke hlače. Be-seda „izolacija“ pomeni krat-ke hlače za dora-le Združene države.“

„Pri ustvarjanju bodočega mira homi morali predvsem poštevati gospodarska dej-stva, ker bo sicer bodoči mir kotičke nadaljnjih napadov. Bo-doci mir bo moral nuditi pora-ženim napadalcem priliko za

nakup surovin in za prodajo iz-delkov. Nikakor pa ne bodo smeli izdelovati orožja ali iz-koriščati delavcev.“ Glede naših južnih sosedov je rekel:

„Centralna in Južna Ame-rika sta pripravljene v prihod-nih desetih letih izvršiti isto delo, kot so ga završile Zdru-žene države od leta 1860 do le-ta 1910. Prilika za to bodo ime-le dovolj.“

delavce, da jo zapaste. Po končani stavki je vod-stvo tovarne odstavilo vsakega slovenskega delavca, ki je bil količkaj sumljiv, da se je strin-jal z organizacijo. Na njihova mesta so zaposlili v prvi vrsti Nemce.

Predsednik in tajnik gostil-niške zadruge v Celju sta bila Nentca ki nista bila zmožna pisati, niti čitati sloven-ki. Nemško časopisje ni bilo za-branjeno. Tudi v srednjih in višjih šolah so poučevali nem-ščino. Večkrat se je slišalo po lokalih „Heil Hitler!“ Oblast pa proti Nemcem nipestrogo postopala za omenjeno izziva-nje.

To je cela vrsta dokazov, iz katerih je razvidno, da pri nas Nemci niso bili zatirani in ali-kih dokazov bi lahko navedel nešteto.

Laži, katere danes Nemci trošijo v svet, se pa bodo ne-dvomno uresničile, po neizo-gibnem porazu Nemčije. Nem-ški narod bo doživel to, česar si danes niti ne domišlja.

Pozdrav vsem zavednim, Slovincem!

Jerry Krajec.

POMLAD PRIHAJA.

Ko vam ravno pošiljam na-rečnino, hočem tudi nekoliko poročati o tukajšnjih razme-rah.

Okoli Božiča smo imeli ne-navadno gorko vreme, v jan-u-ariju pa je padlo mnogo snega. V februarju je bilo precej mr-zlo, v marcu pa zelo hud mraz, tako da je toploter večših kazal 6 stopinj pod ničlo. Sedaj v aprilu se je že nekajkrat po-kazalo solnce in dnevi postaja-jo polagoma bolj gorki. Po far-mah smo že pričeli orati, seja-ti in saditi in opravljati druga pomladanska dela.

Medtem ko so premogarji na stavki, se nam na farmah od-pira delo.

Sedaj pa včasim vesele veli-konočne praznike vsem bralcem „Glasa Naroda“, listu pa že imamo mnogo novih naročnikov. Slednjim pa pozdrav vsem na-ročnikom tega lista.

John Okrosek,

Smithton, Pa.

NAROČILO ZA NOVAKOV BESEDNJAK.

Med prispevki in plačanimi naročili, ki sem jih zadnji te-den prejela za Novakov besed-njak, je bil tudi ček v znesku po \$3.61, ki mi ga je poslalo v angleščini poslujoče podporno društvo „Integrity“ št. 631. SNPJ, za en izvod omenjene knjige.

Če bodo sledila temu posne-manja vrednemu zgledu se vsa druga društva SNPJ in ostalih naših podpornih organizacij, ni prav nobenega dvoma o tem, da bi ne mogli iti rokopolis No-vakovga besednjaka že v dveh mesecih v tisk.

Mrs. Agnes Novak, 2606 No. Clark St. Chicago, Ill.

Ako je v Vaši naselbini za-stopnik „Glasa Naroda“, lah-ko dobite pri njem Slovensko-Amerikanski Koledar za 1941.